

Annual Report of the Labour Inspectorate: Year 2010

2011-03-22

Member State: Sverige**Name: Arbetsmiljöverket**

Swedish Work Environment Authority (SWEA)

Office suédois de l'environnement du travail

Swediches Zentralamt für Arbeitsumwelt

Oficina de Entorno Laboral de Suecia

1.1 Description of the scope of the Authority (this section will largely remain constant from year to year)

Safety
Health
Psychological
Labour relations
Public Sector
Private Sector

Main sectors excluded (tick box when sector is excluded)

Military
Nuclear
Radiation
railways
Self
employed
Off shore
Others: Fartyg

.....

Changes in the Legal systems of Sanctions? NO YES / NO (*)Changes in the National (federal) inspection system? NO YES / NO (*)

1.2 Staff and inspections during the year, and main outcome

(*) If YES give additional information under a new pt. 1.5 to be created by yourselves.

Please complete the following table for those sectors for which your Authority has responsibility.

INFORMATION ON ENTERPRISES (COMPANIES)		
		Comments (if needed)
Total number of ⁽¹⁾ enterprises (companies)	1 057 766	2009: 1 053 440
Number of enterprises (companies) in each size category		
1 – 9 employees	266 812	2009: 258 287
10 – 49 employees	60 901	2009: 61 024
50 – 249 employees	12 462	2009: 12 642
> 250 employees	1 214	2009: 1 239
Total Number of ⁽²⁾ employees	4 045 308	Minskat jämfört med 2009: 4 074 854
Total number of self-employed	716 377	Minskning jämfört med 2009: 720 248
INFORMATION ON L.I. AUTHORITY		
Number of staff assigned to OSH tasks in the authority	527 åak (558 antal anställda)	509 åak (554 antal anställda)
Number of inspectors	252 åak	262 åak
Number of visits	33 532 (22 387 inspektioner)	2009: 33 502 (18 605 inspektioner)
Percentage of complaints investigated	Ej tillgänglig uppgift	
Percentage of Time spent Out of Office (per inspector per year)	32 %	2009: 29 %
If available - Inspecting the enterprise	67 % inspektioner	2009: 72 % inspektioner,
- Travel	Ej tillgänglig	
Percentage of available time spent in the office on administrative tasks related to the	54 %	2009: 53 %

(1) See Recommendations and Explanatory Memorandum

(2) - *idem* -

visit, like report writing, per inspector per year.		
Percentage of other administrative tasks per inspector/year. (<i>Basic training included</i>)	12 %	2009:12 %
Number of improvement notices issued	13 386 (IM med krav) 315 förelägganden	2009: 12 817 (IM m krav) 2009: 291 förelägganden
Number of cessation of work activities	652 förbud	2009: 598
Number of Administrative fines imposed / proposed by L.I. (on the spot fines included)	16 domar med sanktionsavgift 7 domar med vite 119 domar med företagsbot 47 sanktionsärenden	2009: 8 domar med sanktionsavgifter 8 domar med vite 28 domar med företagsbot 77 sanktionsärenden
Number of cases presented to the public prosecutor	287 Åtalsanmälningar	2009: 259
Percentage of cases sent to public prosecutor leading to a conviction	Ej tillgänglig uppgift	
Percentage of notified diseases investigated	Ej tillgänglig uppgift	
Percentage of notified accidents investigated	100 % av dödolyckorna	Se sid 7 i rapporten. I övrigt ej tillgänglig uppgift
Number of full time "equivalent" OSH inspectors ⁽³⁾	252 åak	262 åak

1.3 Main activities undertaken during the year

- **Priorities and general objectives of the labour inspectorate, inspection strategies and main topics covered by them.**

Arbetsmiljömålet

Målet med Arbetsmiljöverkets verksamhet är att aktivt medverka till en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olycksfall samt motverkar att människor utestängs från arbetet. Dessutom ska arbetet ta hänsyn till människors olika förutsättningar och bidra till utvecklingen av både individer och verksamhet.

⁽³⁾ See Recommendations and Explanatory Memorandum

En god arbetsmiljö bidrar inte bara till ökad säkerhet, minskad sjukfrånvaro och bättre trivsel för de anställda den ökar också andelen människor som både vill och kan arbeta mer.

Tillsyn

Vår tillsynsverksamhet ökar i omfattning och inspektörerna förlägger alltmer av sin arbetstid ute på arbetsplatserna. Antalet arbetsställebesök ökade till 33 500 (ökning med 12 procent jämfört 2009). 67 procent av besöken var inspektioner.

Cirka 12 procent av arbetsställebesöken utgjordes av obligatorisk tillsyn, det vill säga inspektioner som vi måste genomföra när arbetsolyckor inträffar eller när skyddsombud stoppar verksamheten.

Under 2010 har vi ökat produktiviteten i tillsynen samt ökat satsningarna på information och kunskap. Varje heltidsarbetande inspektör har under 2010 genomfört i snitt 133 besök, vilket är en ökning jämfört med tidigare år.

Produktivitet	2010	2009	2008
Arbetsställebesök/inspektör (ÅAK)	133	115	110
Källa: AV/SARA			

Uppföljningsbesök

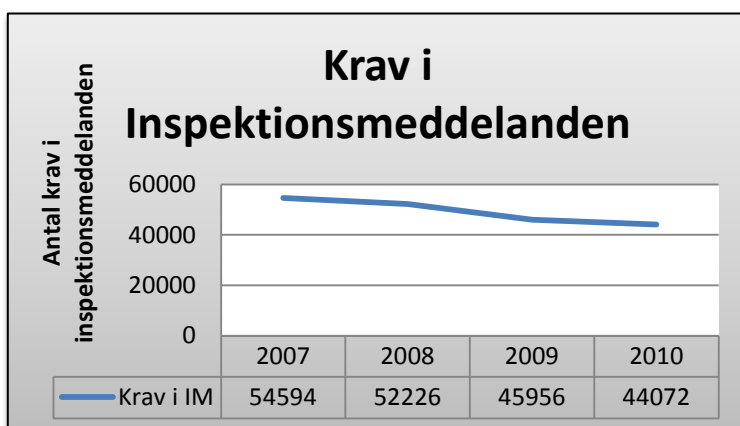
Efter nästan hälften av alla inspektioner görs ett uppföljningsbesök. Syftet med uppföljningsbesök är huvudsakligen att säkerställa att arbetsgivaren vidtagit åtgärder för att undanröja brister och risker i arbetsmiljön, det vill säga uppfylla de krav som ställts i samband med inspektioner.

Förelägganden, förbud och åtalsanmälningar

I de flesta inspektionsärenden åtgärdar arbetsgivarna de brister som framkommer vid våra inspektioner. Färre än fem procent av inspektionsärenden går vidare till beslut om föreläggande eller förbud. Åtalsanmälningarna har ökat med 11 procent jämfört med 2009. De avser dels misstanke om arbetsmiljöbrott, dels misstanke om brott mot föreskrifter.

Antal ställda krav

Antal ställda krav har fortsatt att minska under 2010.

När vi planerar och prioriterar inspektionsverksamheten väljer vi ut de arbetsställen som enligt våra urvalsinstrument har de största riskerna. Att kraven ändå minskar kan bland annat bero på att vi ibland inte kan ställa krav till exempel när arbetsställen läggs ner, omorganiserar eller säljs.

Inriktning på ställda krav (i procent)			
	2010	2009	2008
SAM	38,6	40,9	40,2
Teknik	19,2	22,4	23,8
Yrkeshygien	20,9	20,0	20,5
Medicinska och sociala frågor	21,2	16,3	15,5
Källa: AV/SARA			

Vi prioriterar systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Av alla ställda krav gäller 39 procent SAM. Vi använder oss av krav på SAM och överlåter allt mer till arbetsgivaren att via riskbedömningar av arbetsmiljön själv ta ansvar för att välja vilka åtgärder som krävs för att förbättra arbetsmiljön. Över hälften av alla krav på SAM avser riskbedömning och det är naturligt eftersom vi styr vår tillsyn mot riskutsatta arbetsställen och branscher.

Inom teknikområdet riktades de flesta kraven mot maskiner och lyftanordningar och inom yrkeshygien är det fortfarande kemiska arbetsmiljörisker som dominerar. Krav inom det medicinska och sociala området rör mest psykosociala arbetsmiljörisker och belastningsergonomi.

Innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer (GMM)

Arbetsmiljöverket är enligt miljöbalken tillsynsmyndighet för GMM. Totalt har 75 ärenden om GMM-verksamheter behandlats. Vi har inte meddelat några föreskrifter eller allmänna råd under året. Endast tre arbetsställebesök har genomförts under året på grund av att vi i stället har fokuserat på att förtydliga och förenkla våra nuvarande föreskrifter.

Interaktiva tjänster på Arbetsmiljöverkets webbplats

Webbplatsen fortsätter att vara en av våra viktigaste kommunikationskanaler. Under 2009 lanserades interaktiva utbildningar och under året har vi fortsatt att utveckla dessa. De tre mest besökta utbildningarna är systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM), riskbedömningar och byggarbetsmiljökurs. SAM-utbildningen har haft över 21 000 besök. Under 2010 har byggkursen översatts till engelska. Syftet med översättningen var att underlätta för utländsk arbetskraft att lära sig arbetsmiljöarbete på byggarbetsplatser i Sverige.

Information till utländska företag och arbetstagare

Vi har översatt information om arbetsmiljö till 20 språk varav fyra språk har hunnit publicerats på vår webbplats. Boken "Utstationering - regler för utlandsanställda som arbetar i Sverige en begränsad tid" har tryckts i en omarbetad svensk upplaga på grund av nya regler på området efter Laval-domen i EU-domstolen. Boken har även översatts till engelska. Den har skickats till samtliga utländska ambassader i Sverige och till svenska ambassader utomlands. Utöver detta har informationsbroschyrer samt informationsblad om bärplockning, svenska arbetsregler, jord-och skogsbruk, byggarbete och restaurang reviderats, översatts till 28 språk och distribuerats. Tre föreskrifter har översatts till engelska och publicerats på webbplatsen. Med anledning av ändringar i lagen om

utstationering har vi fått i uppdrag att hjälpa till med information om vilka kollektivavtalsvillkor som kan komma att krävas.

Småföretag och nya arbetsgivare

Vi har utökat informationssatsningen från att nå nya arbetsgivare till att nå både nya arbetsgivare och i dag verksamma småföretag med 1-10 anställda. 14 000 nystartade företag med en eller flera anställda har fått en informationsfolder via post med information om konkret och användbart stöd i deras arbetsmiljöarbete. För andra året medverkade vi på mässan "Eget företag" för att skapa uppmärksamhet och medvetenhet om arbetsmiljöfrågor.

Arbetsskade- och arbetsmiljöstatistik

Vi är ansvariga för officiell statistik inom områdena arbetsmiljö och arbetsskador. Här ingår egenproducerad redovisning av anmälda arbetsskador samt regelbundet återkommande urvalsundersökningar som på Arbetsmiljöverkets uppdrag genomförs av Statistiska Centralbyrån (SCB).

Inom området arbetsmiljö syftar statistiken till att ge en bild av hur arbetsmiljön ser ut och utvecklas. Underlagen hämtas från intervjuer som SCB genomför vartannat år. Undersökningen är utformad som ett tillägg till de löpande arbetskraftsundersökningarna. Som komplement till arbetsskadestatistiken genomför SCB vartannat år en undersökning om arbetsorsakade besvär.

Inom arbetsskadeområdet bygger statistiken på de arbetsskadeanmälningar som arbetsgivarna har skyldighet att lämna till Försäkringskassan när arbetsskador inträffar.

Indikatorer för arbetsmiljön

Efter en flerårig minskning, ökade antalet anmälda arbetsolyckor 2010, enligt en första sammanställning av Arbetsmiljöverket. Jämfört med 2009 handlar det om en ökning, men anmälningarna är fortfarande lägre än 2008 års nivå.

Arbetsolyckor som medfört frånvaro har ökat med 10 procent och olyckorna till och från arbetet med hela 18 procent.

Sett i ett längre perspektiv från 2003 och framåt, har antalet anmälningar sjunkit. Arbetsolyckor med frånvaro minskade med 20 procent perioden åren 2003-2009. Men nu har alltså den positiva utvecklingen vänt. Ökningen är ungefär lika stor bland kvinnor som bland män. Även arbetssjukdomarna, som minskade med hälften från 2003 fram till och med 2009, har ökat något. För arbetssjukdomarnas del ligger summan totalt sett dock fortfarande mycket lågt, ungefär på samma nivå som när statistikdatabasen inrättades 1979. Arbetsmiljöverket håller nu på att analysera statistiken för 2010.

År	2010	2009	2008
Arbetsolyckor med frånvaro	29 400	26 600	30 300
Arbetsolyckor utan frånvaro	54 000	52 500	55 400
Arbetssjukdomar	9 500	9 200	10 800
Dödsolyckor, arbetstagare	49	35	54
Dödsolyckor, egenföretagare	3	6	14
Dödsolyckor, utländsk arbetskraft (tillf)	3	8	2

Dödsolyckorna bland arbetstagare som var rekordlåg 2009 ökade från 35 till 49 under år 2010. Tre egenföretagare omkom i arbetsolycka, vilket är hälften så många som under 2009

och mindre än en fjärdedel jämfört med 2008. Värst drabbade branscher var bygg, följt av tillverkning och transport. Inom jord- och skogsbruket har dock färre omkommit än under åren innan, fem 2010 mot sju år 2009 och hela 13 år 2008. Historiskt sett är det fler män än kvinnor som dör på sitt arbete. Anledningen torde vara att män är överrepresenterade inom de mest skadedrabbade branscherna.

Uppgifterna bygger på tidig statistik och avser arbetsolyckor och arbetssjukdomar, som anmäldes under respektive år. Den officiella arbetsskadestatistiken för 2010 publiceras i slutet på maj och grundar sig på det år skadan skedde. Skillnaden som kan uppstå är endast relevant beträffande olyckor.

- **Any specific activity planned to develop special inspection strategies due to new risks / hazards.**

Tillsynsinsatser inom olika branscher

Genom större och bredare tillsynsaktiviteter når vi ett ökat genomslag för förbättrande arbetsmiljöåtgärder och samtidigt underlättas för- och efterarbetet för dem som utför tillsynen. Här redovisar vi ett urval av de mer omfattande tillsynsaktiviteterna som har genomförts i hela landet.

Hot, våld och jämställdhet i detaljhandeln: Vi har under flera år inspekterat butiker som vi har bedömt vara särskilt riskutsatta. 2010 valde vi detaljhandeln, som är en kvinno-dominerad bransch, för att vi särskilt ville öka säkerheten för kvinnor. Vi har koncentrerat inspektionerna till butiker som har mellan en och fem anställda eftersom de ofta saknar tillgång till de stödfunktioner som större butiker har. Vi har besökt drygt 2 000 arbetsställen vilket motsvarar cirka 11 procent av de omkring 19 000 arbetsställena i landet som har färre än fem anställda. Vid 75 procent av inspektionerna bedömde inspektörerna att butikerna behövde vidta åtgärder för att uppfylla arbetsmiljöbestämmelserna. Skriftliga krav på dessa åtgärder lämnades på plats och butikerna besöktes vid ett senare tillfälle för att följa upp åtgärderna.

En kampanjsida har publicerats på vår webbplats. Innehållet fokuserar på riskbedömning i den lilla butiken samt ger råd och tips för att skaffa sig beredskap att ta hand om den som blir utsatt för hot eller våld. Innehållet finns översatt till de sju vanligaste invandrarspråken: arabiska, persiska, sorani, turkiska, bosniska, kroatiska och serbiska.

Riskbedömning inom tillverkningsindustrin: Tillverkningsföretagen inom stål och metall, papper och pappersvaror, plast, gummi, trä, livsmedel och fordon med flera är olycksdrabbade. Vi har genomfört knappt 1 700 besök på 1 144 företag med högst tio anställda. Av dessa fick 864 inspektionsmeddelande med krav och vi utfärdade 8 beslut om föreläggande eller förbud.

Inspektionerna har genomförts med särskild inriktning mot risk för olycksfall, belastningsskador samt riskbedömning enligt systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM. De flesta krav avser riskbedömning enligt SAM samt maskiner och kemiska arbetsmiljörisiker.

Syftet med inspektionerna är att stärka företagens säkerhetstänkande samt förmå arbetsgivarna att genomföra riskbedömningar för att förebygga olyckor och arbetsskador.

Överbeläggningar inom sjukvården: I syfte att undersöka vilka strategier sjukvården har för att förebygga överbeläggningar samt kartlägga hur riskbedömning sker då överbeläggning ändå uppstår, har vi under året inspekterat 64 sjukhus. Arbetet har bedrivits i två steg där första steget innebar att sjukhuset fick ett tillsynsmeddelande och det andra steget innebar

ett besök av en inspektör. Även om besöken inte har samordnats så har varje distrikt haft kontakt med Socialstyrelsen och vissa gemensamma inspektioner har kunnat genomföras.

De brister som hittills framkommit är att förebyggande strategier saknas eller är otillräckliga samt att överbeläggning är mer regel än undantag. De riskbedömningar som görs har oftast patientsäkerheten i fokus, inte personalens arbetsmiljö.

Unga i arbete: För tredje året i rad har vi under sommarhalvåret inspekterat arbetsställen där många under 25 år arbetar. Drygt 600 arbetsställen har besökts främst inom jordbruk och odling av växter, handel, hotell, stuguthyrning, restauranger samt vård och omsorg. Vi har ställt knappt 900 krav. De brister som har noterats rör främst riskbedömningar samt rutiner.

- **New legislation implemented during the year.**

Regler

Arbetsmiljöverket har idag knappt 100 gällande föreskrifter, som på ett mer eller mindre detaljerat sätt täcker hela ansvarsområdet. Vi arbetar med att utfärda nya regler, omarbota befintliga föreskrifter eller upphäva föreskrifter. På grund av teknisk utveckling, språk, intressenternas krav, förändringar i angränsande lagstiftning med mera behöver föreskrifterna löpande revideras. Behovet av revideringar är större än resurserna, varför en prioritering bland angelägna förslag är nödvändig.

Viktiga faktorer i samband med regelarbetet är att föreskrifterna ska vara lätta att förstå, att de är enkla att följa och att de leder till att arbetsrelaterade olyckor och sjukdomar minskar. Omvärldsfaktorer och önskemål från parterna är viktiga faktorer som vi tar hänsyn till. Innan beslut fattas sker alltid samråd med parterna.

Under 2010 har fyra författningar utfärdats:

1. Berg- och gruvarbete
2. Tillfälliga personlyft med kranar eller truckar
3. Dykeri
4. Ändring av föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker

Arbete med EU-direktiv

Arbetet med EU-direktiv innebär tillämpning, tolkning och ändring av gällande direktiv i form av deltagande i olika arbetsgrupper. Deltagande i dessa grupper är väsentligt för att kunna tillämpa direktiven på ett likartat sätt över hela Europa. I grupperna diskuteras även förutsättningar för standardiseringsarbete och eventuella behov av ändringar i direktiven.

Exempel på direktivarbete som genomförts under 2010:

- Utrustning för explosionsfarlig miljö
- Tryckkärl, enkla tryckkärl och tryckbärande anordningar
- Indikativa gränsvärden
- Kemiska agens
- Asbest
- Carcinogener och mutagener
- Elektromagnetiska fält i arbetslivet
- GMM

- Manuell hantering av laster

Standardiseringsarbete

Vi prioriterar arbete med produkter som innebär stora potentiella risker. Största delen av arbetet gäller produktstandarder men vi har även deltagit i grupper som arbetar med till exempel buller, vibrationer, ergonomifrågor, halksäkerhet och mätningar av luftföroreningar. När det gäller produkter deltar vi i standardiseringsarbete inom bland annat områdena maskiner, personlig skyddsutrustning, ATEX, ställningar, tryckbärande anordningar och materialfrågor för tryckbärande anordningar. Under året har vi deltagit i standardiseringsarbete bland annat när det gäller säkerhet i vindkraftverk, där vi initierat krav på hiss vid vindkraftverk som är högre än 45 meter.

Vi har deltagit i standardiseringsarbete av lantbruksmaskiner och vi har där tagit upp riskerna med skydden på kraftöverföringsaxlar. Efter våra påpekanden kommer borttagande av fasta skydd till maskiner att tas upp vid revidering av ISO-standarder. Vi har påpekat för CEN och CENELEC att i flera harmoniserade ATEX-standarder återges märkningskraven enligt ATEX-direktiven på ett icke enhetligt och ibland direkt felaktigt sätt.

Regelförenklingsarbetet

Ett utvecklingsprojekt med uppdrag att föreslå åtgärder för att göra våra föreskrifter tydligare och lättare att förstå har avslutats under året.

Vi har under året fortsatt vårt arbete med att utveckla ett webbaserat interaktivt verktyg så att det blir möjligt för våra intressenter att få branschpassad information om vilka regler som är viktigast i skilda branscher och yrken.

- **Inspector training programmes (including a brief description of the subject matter – new recruits, technical, legal, skills etc.)**

Utbildning

Under 2010 har 32 nyanställda arbetsmiljöinspektörer och handläggare som arbetar med regler och expertstöd, genomgått basutbildningen i vår tillsynsutbildning. Utbildningen omfattar teori, praktik och egenstudier. Inspektörer utbildas 90 dagar och handläggande experter genomgår en utbildning på 60 dagar. Utbildningen syftar till att deltagarna ska förstå Arbetsmiljöverkets uppdrag och sin yrkesroll.

För första gången har även en kortare tillsynsutbildning påbörjats. Den riktar sig främst till handläggare som arbetar med statistik, kommunikation, administration och juridik.

Därutöver har bland annat följande kurser eller utbildningar genomförts: två introduktionskurser för nyanställda, en påbyggnadskurs i organisatoriska, sociala och psykologiska arbetsmiljörisker samt belastningsergonomi, en påbyggnadskurs i kommunikation i tillsynen och en introduktionskurs för nya chefer. Vi har genomfört branschkonferenser och regionala utbildningar inom olika arbetsmiljöområden, utbildningar i Office 2007 och Office 2010 för samtliga medarbetare samt ett ledarskapsprogram för sektionschefer.

Arbetsmiljöverket bedriver ett systematiskt kompetensförsörjningsarbete

Vi har som målsättning att arbeta aktivt och strukturerat med strategisk kompetensförsörjning för att säkerställa att vi har rätt kompetens både idag och i framtiden. Vi arbetar strategiskt med att främja intern rörlighet.

Under 2010 har rekryteringsprocessen kartlagts och beskrivits så att ansvarsfördelningen blir tydlig samt att stöd och vägledningsdokument blir lättanvända. Processen för kompetensplanering, som bearbetades under 2009, har ytterligare utvecklats och förtydligats. Vi har under året även påbörjat en kartläggning av processerna för lönebildning, rehabilitering och den interna arbetsmiljön.

- **Specific actions, campaigns and priority topics during the year.**

EU kampanjen

”Ett hållbart Arbetsliv” var temat för årets informations-och tillsynskampanj, som ingår i EU:s arbetsmiljövecka. För att uppnå ett hållbart arbetsliv behöver man på varje arbetsplats bedöma och åtgärda sina arbetsmiljörisker, såväl fysiska, och psykiska. Detta förutsätter kunskaper hos arbetsgivare, chefer och arbetstagare. Vi genomförde knappt 1 700 inspektioner inom ramen för denna tillsynsaktivitet. Målgrupp har varit alla branscher – utom tre; jord-och skogsbruk, tillverkning och detaljhandel, där breda tillsynsaktiviteter redan pågår. Flertalet av de besökta arbetsställena har mellan 10–50 anställda.

EU-kampanjens resultat

Bygg och anläggning, förskola/utbildning, vård och omsorg av äldre och funktionshindrade med flera samt transport är de branscher som fått flest besök, drygt 1 000 stycken. Vi ställde 1 273 krav i 727 inspektionsmeddelanden, krav som främst handlade om bristande kunskaper.

I den senaste arbetsmiljöundersökningen som SCB har utfört på vårt uppdrag uppger 56 procent av landets sysselsatta att arbetsmiljöarbete pågår på deras arbetsplats, en andel som har ökat från 49 procent sedan 2003, då samma fråga ställdes.

I samband med den europeiska arbetsmiljöveckan gjorde vi en särskild informationsinsats. 24 000 arbetsställena, som enligt våra register inte tidigare har inspekterats, fick ett informationsbrev och tre olika broschyrer. Utskickets syfte var att öka kunskaperna hos målgrupperna och upplysa dem om vilka andra möjligheter de har att inhämta information från Arbetsmiljöverket.

Informationskampanj småföretag

Under oktober–december genomförde vi en informationskampanj i syfte att öka småföretagares kännedom om hur vi kan underlätta för dem att hantera sina arbetsmiljöfrågor. Material som ingick i kampanjen var dels en kampanjsajt (www.tusentack.nu), annonser i tidningar och elektroniskt samt radioreklam om ergonomi och buller. Resultatet från kampanjen visade att 23 procent i den utvalda målgruppen har observerat vår kommunikation och att radioreklamen var den kanal som främst nådde fram. Den fick också ett högt betyg av målgruppen.

Arbetsmiljöriksdag

I samband med årets arbetsmiljövecka genomfördes Arbetsmiljöverkets årliga Arbetsmiljöriksdag. Den lockade cirka 200 åhörare. Resultatet från EU-kampanjen redovisades, tillsammans med andra aktuella föreläsningar. Dagen avslutades med en paneldiskussion där sex av Sveriges åtta riksdagspartier deltog. Arbetsmiljöriksdagen sändes också direkt på vår webbplats och hade cirka 200 tittare. Mot årets slut hade drygt 400 personer tittat på sändningen.

Criteria used for selecting accidents* and complaints for investigation.

I Arbetsmiljöverkets regler för inspektion finns 8 punkter som bör används för att bedöma vilka olyckor eller allvarliga tillbud som bör leda till en inspektion.

1. Dödsolyckor, kraftigt invalidiserande och svåra personskador
2. Flera personer skadade
3. Misstanke om oaktsamhet (arbetsmiljöbrott enligt brottsbalken)
4. Misstanke om brott mot straffsanktionerad föreskrift
5. Minderårig drabbad eller involverad i händelsen
6. Komplexa händelser (exempel om händelsen är svår att överblicka, flera inblandade företag på arbetsplatser eller otydlig arbetsgivarroll)
7. Ej tidigare känd eller uppmärksam risk
8. Allvarliga tillbud

1.4 Narrative reports on any initiatives or formal evaluation of the efficiency and effectiveness of labour inspection process.**Pilotprojekt screening**

År 2009 presenterade regeringen utredningen om "Marknadsorienterade styrmedel på arbetsmiljöområdet". Denna resulterade bland annat i att vi under 2010 fick i uppdrag att starta en treårig försöksverksamhet utifrån den danska screeningmodellen. Arbetsmiljöverket valde att genomföra försöksverksamheten inom den grafiska branschen. Branschen togs fram i samverkan med arbetsmarknadens parter.

Under året har en modell utarbetats och vi har tillsammans med parterna valt att prova modellen inom den grafiska branschen. Vi har tagit fram dokument och tekniskt stöd samt skickat ut information om screening till samtliga arbetsgivare i den grafiska branschen. Tio inspektörer på fyra distrikt har utbildats och cirka 200 provinspektioner har genomförts.

För att stödja de företag inom grafiska branschen som ska screenas har vi tagit fram en webbsida speciellt för screening. Där informerar vi löpande om vad som händer i projektet och det finns en lista över de företag som ska screenas. Även det frågeunderlag som inspektören använder vid screeningen finns att ladda hem för att arbetsgivarna själva ska kunna göra en screening innan inspektören kommer på besök. Från webbsidan länkar vi också till olika stödmaterial, exempelvis checklistor, statistik och hur man kan arbeta systematiskt med arbetsmiljöarbetet.

- **Any research or projects which model the intervention process (such as the Impact Ladder on the Influence Network)**

Kunskapssammanställningar

Arbetsmiljöverket har fått i uppdrag av regeringen att informera och sprida kunskap om områden av betydelse för arbetsmiljön. Inom ramen för uppdraget har vi satsat på att beställa ett stort antal kunskapsöversikter som börjat levereras och spridas. Genom kunskapsöversikterna får vi tillgång till ny kunskap som vi dels kan sprida till intressenter dels underlättar för oss att fatta beslut om det finns behov av förändringar i gällande rekommendationer och föreskrifter. Två av årets publicerade kunskapsöversikter har varit till direkt nytta i verksamheten. Under året har fyra kunskapsöversikter publicerats i tryckt form där välrenommerade forskare sammanfattat kunskapsläget inom olika forskningsområden. I samband med publiceringen av rapporterna har fem kunskapsseminarier

genomförts. Seminarierna har direktsänts via vår webbplats. De har haft mellan 50–80 åhörare på plats varje gång samt en mångdubbelt större publik via webbsändningar.

Kunskapsöversikterna som beskrivs nedan finns kostnadsfritt tillgängliga som pdf-filer på vår webbplats.

Bra samspel och samverkan skapar säkerhet – om klimat och kultur på arbetsplatsen som sammanställts av docent Marianne Törner, Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet. Kunskapsöversikten beskriver den aktuella forskningen kring säkerhet i arbetet ur ett socialpsykologiskt perspektiv med särskild fokus på säkerhetskultur och säkerhetsklimat.

Samhällsekonomiska kostnader för arbetsmiljöproblem, sammanställdes av professor Eskil Wadensjö och filosofie doktor Gabriella Sjögren Lindquist, Institutet för social forskning, Stockholms Universitet.

Arbetsrelaterade dödsfall i Sverige – arbetsrelaterad dödlighet i cancer, hjärt-kärlsjukdomar och lungsjukdomar författades av Bengt Järholm, professor och överläkare i yrkes- och miljömedicin vid Umeå Universitet, samt medarbetare. Kunskapsöversikten beskriver den aktuella forskningen kring arbetsmiljöns bidrag till dödsfall. Forskningsöversikten visar i hur stor omfattning som arbetsmiljön bidrar till de tre vanligaste dödsorsakerna i Sverige. Dessa är cancer, hjärt- och kärlsjukdomar och sjukdomar i andningsorganen.

Våld i arbetslivet – en kriminologisk kunskapsöversikt är sammanställd av Professor Felipe Estrada, Docent Anders Nilsson och doktorand Sofia Wikman, vid Kriminologiska institutionen vid Stockholms Universitet. Översikten tar upp beskrivningar på våldets omfattning, fördelning och utveckling samt om arbetslivsvåldet har ökat, vilka yrkesgrupper som är mest utsatta och vilka faktorer som förklarar skillnader i risken att bli utsatt för våld.

- **Any experiments or pilots which vary the process by which regulatory activities are carried out - and their results.**

Marknadskontroll

Arbetsmiljöverket handlägger anmälningar om farliga produkter som finns på den svenska marknaden. Anmälningarna kommer främst från våra inspektörer som har noterat brister i samband med ett arbetsställebesök. Störst antal anmälningar gäller farliga maskiner. Kontakter med tillverkare, importörer eller distributörer leder i allmänhet till frivillig rättelse.

Andra informationskällor är konkurrenter, branschorganisationer och andra myndigheter. Även kommissionen förser oss med information om farliga produkter inom och utanför Sveriges gränser.

Arbetsmiljöverket är marknadskontrollmyndighet för sex produktområden. Det handlar om produkter som är avsedda för användning både inom arbetslivet och privat.

Under året har cirka 150 ärenden öppnats och 65 har avslutats. De flesta anmälningarna rör maskiner som upptäckts i samband med en inspektion. I de flesta fallen har kraven visat sig vara uppfyllda eller så sker en frivillig rättelse. Ett åtal har väckts under 2010.

Vi deltar i Marknadskontrollrådet under Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) tillsammans med övriga nationella marknadskontrollmyndigheter. Korta beskrivningar av arbetet med marknadskontroll finns på vår webbplats under temaside Marknadskontroll och CE-märkning.

För att ge bättre grundkunskap om CE-märkning och produktsäkerhet inom produktområdet maskiner har vi under året producerat tre broschyrer: "Att köpa maskiner", "CE-märkning och produktsäkerhet" och "Säkra maskiner – om regler för maskiner".

Marknadskontrollprogram

AV har tagit fram marknadskontrollprogram för följande produktområden:

- Utrustning för användning i explosionsfarlig miljö ATEX - produktdirektiv
- Enkla tryckkärl - produktdirektiv
- Tryckbärande anordningar - produktdirektiv
- Maskiner - produktdirektiv
- PPE - produktdirektiv
- Oharmoniserade området - inget produktdirektiv

Proaktiva marknadskontrollinsatser har genomförts bland annat mot tryckluftsaggregat, bowlingmaskiner, varuhus och koncerner för kontroll av maskiner, personlig skyddsutrustning (PPE) och tryckkärl, träindustri, ATEX och tryckbärande anordningar.

- **Any analysis of the outcome or impact of different regulatory or promotional activities - either carried out by the Labour Inspectorate alone or in conjunction with eh social partners (such as evaluation of elements in the SLIC Campaigns)**
- **Any examples of reviews of current practice from which lessons have been learnt**

En ny tillsynsmetod har utarbetats under året där vi lämnar inspektionsprotokoll direkt på arbetsplatsen om vi bedömer att arbetsgivaren behöver vidta åtgärder för att uppfylla arbetsmiljöbestämmelserna. Arbetsstället besöks därefter vid ett senare tillfälle för att följa upp åtgärderna.

- **Any work in progress or planned so as to avoid duplication of effort by MS.**

1.5 Optional (see point 1.1)